

WYPRAWA KIJOWSKA

Na początku 1920 roku pokonane oddziały „białych” ewakuowały się na Krym, będący ich ostatnim punktem oporu. Armia Czerwona mogła więc z miesiąca na miesiąc przemieszczać swoje oddziały z południa Rosji na front polski, głównie na Białoruś. Koncentracji wojsk towarzyszyły próby negocjacji, będące jednak dla obu stron tylko maskowaniem prawdziwych zamiarów. Piłsudski, dążąc do stworzenia chociaż jednego niepodległego państwa oddzielającego Polskę od Rosji, zdecydował się uczynić Ukraińców sojusznikami i odzyskać dla nich obszary kontrolowane przez Sowietów. Celem ofensywy był Kijów.

DWIE KONCEPCJE

1. FEDERACYJNA (JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO)

- Utworzenie na wschodnich terenach I RP bloku niepodległych państw.
- Powiązanie ich z Polską federacją, zapewniającą obronę przed Rosją.
- Przesunięcie granicy federacji znacznie dalej na wschód.

2. INKORPORACYJNA (ROMANA DMOWSKIEGO)

- Włączenie do państwa tylko tych ziem, na których dominują Polacy.
- Stopniowa asymilacja obywateli innych narodowości.
- Ograniczenie nabytków na wschodzie.

NEGOCJACJE Sytuacja Ukraińców była bardzo zła. Podzieleni politycznie, odczuwający braki zaopatrzenia i zmagający się z epidemią tyfusu, przechodzili częściowo na stronę „białych” oraz „czerwonych”. Nieliczna armia Ukraińskiej Republiki Ludowej (URL), atamana Symona Petlury, broniła już tylko niewielkiego rejonu wokół Kamieńca Podolskiego. Na zachodzie znajdowały się siły polskie, a na wschodzie bolszewickie.

Zawieszenie broni na froncie polsko-ukraińskim.

1 IX 1919

Część wojsk URL przekracza polską linię frontu. Petlura traci kontrolę nad ostatnim skrawkiem terytorium.

XII 1919

Polsko-ukraińska umowa: Polacy akceptują rząd URL. Obietnica udzielenia pomocy w stworzeniu armii ukraińskiej.

21 IV 1920

Polsko-ukraińska konwencja wojskowa: Polacy zapewniają uzbrojenie dla trzech ukraińskich dywizji piechoty.

24 IV 1920

Początek ofensywy kijowskiej.

25 IV 1920

FORMOWANIE WOJSKA UKRAIŃSKIEGO

Armia ukraińska formowana była m.in. z oddziałów, które wraz z Petlurą przeszły pod koniec 1919 roku na stronę polską.

Armia ukraińska:
6000

Armia polska:
60 000

4 DP
1 BP

8 DP
5 BP

8 DP
4 BP

14 DP
1 DJ
3 BP

16 DP
3 DJ
2 BP

20 DP
5 DJ
2 BP

bolszewicy:
89 000

z czego
na Ukrainie
40 000

I 1920 II 1920 III 1920 1 IV 1920 15 IV 1920 25 IV 1920

DP – dywizja piechoty DJ – dywizja jazdy
BP – brygada piechoty

PRZYGOTOWANIA BOLSZEWICKIE

Z tygodnia na tydzień wzrastała liczebność wojsk bolszewickich. Część z nich rozmieszczono na froncie polskim – głównie na Białorusi, gdzie planowano ofensywę.

POLSKIE CELE OPERACYJNE

Zniszczenie bolszewickich armii Frontu Południowo-Zachodniego, poprzez ich rozdzielenie i otoczenie.

Zajęcie prawobrzeżnej Ukrainy z Kijowem włącznie.

Wzbudzenie zaufania ukraińskiego społeczeństwa dla rządu Symona Petlury i pomoc w tworzeniu ukraińskiej armii.

PRZEBIEG OFENSYWY

1. ZAGON NA ŻYTOMIERZ 25-26 IV 1920

Rajd polskiej piechoty z użyciem ciężarówek.

Zakończony sukcesem zagon żołnierzy transportowanych ciężarówkami uniemożliwił odwrót na wschód oddziałów bolszewickich.

40

80 km

Żytomierz

2. ZAGON NA KOZIATYN 25-27 IV 1920

Rajd polskiej kawalerii na tyły przeciwnika.

Zakończył się opanowaniem Koziatyna i zdobyciem ogromnego taboru kolejowego, którego bolszewicy nie zdążyli wycofać – około 80 parowozów i 2000 wagonów.

2000

170 km

Koziatyn

3. BITWA POD CZARNOBYLEM 27 IV 1920

Zwycięska bitwa o ważny port z udziałem polskiej Floty Pińskiej.

Flotylla Pińska wsparła walki o Czarnobyl i po stoczeniu pojedynku z okrętami Floty Dnieprzańskiej przyczyniła się do zdobycia tego ważnego portu rzeczno-

4. ZAJĘCIE KIJOWA 6-9 V 1920

- 6 V 1920 – Bolszewicy wycofali się z Kijowa.
- 7 V 1920 – Patrol polskich szwoleżerów dotarł tramwajem do centrum Kijowa.
- 8 V 1920 – Do miasta wkroczyli Polacy i Ukraińcy.
- 9 V 1920 – Odbyła się wielka, wspólna defilada. Polacy zajęli przyczółek na lewym brzegu Dniepru – 15 km w głąb terytorium.

Po raz pierwszy po ponad 250 latach polscy żołnierze pojawili się w Kijowie.

PODSUMOWANIE

- + Udało się zdobyć Kijów.
- ✗ Nie udało się sformować licznej armii ukraińskiej.
- ✗ Nie zniszczono ani jednej z dwóch bolszewickich armii na Ukrainie.
- ✗ Rozbudzono antypolskie nastroje wśród Rosjan.

Ofensywa Kijowska kosztowała Polaków 150 zabitych i 300 rannych.